

Muistio

Vuorimäen osayleiskaavaluonnosten ja YVA-suunnitelman yleisötilaisuus

Aika: 23.1.2024 kello 18.-20.10

Paikka: Iisalmen Kulttuurikeskus Eino Säisä -sali sekä TEAMS

Läsnä: Jenni Elonen ABO Wind
Emma Sevón ABO Wind
Marika Koskimäki ABO Wind
Juhani Jokinen ABO Wind
Christian Tallsten FCG
Timo Leskinen FCG
Jari Kärkkäinen FCG
Laura Puoskari ELY-keskus
Kari Nissinen Iisalmen kaupunki
Sari Niemi Iisalmen kaupunki
Hannele Kelavuori Iisalmen kaupunki
Heidi Kyllönen Iisalmen kaupunki
Heli Kärki Iisalmen kaupunki Teams
Olavi Haanketo Iisalmen kaupungin, teknisen lautakunnan puheenjohtaja

Osallistujat paikan päällä (erillinen lista, ei julkaista internetissä)

1. Tilaisuuden avaus Iisalmen kaupunki

Puheenjohtaja Olavi Haanketo avasi kokouksen klo 18. Iisalmen tekninen lautakunta hyväksyi kokouksessa 13.12.2023 kaavaluonnokset 2 kpl ja YVA-suunnitelman sekä esitti kaupunginhallitukselle hyväksymistä ja nähtäville asettamista. Kaupunginhallitus kokouksessaan 18.12.2023 hyväksyi ja asetti kaavaluonnokset ja YVA-suunnitelman nähtäville aika välille 8.1.-23.2.2024. Puheenjohtaja esitteli kaikki esiintyjät, asiantuntijat ja kaupungin edustajat.

2. Vuorovaikutus kaavoitushankkeissa ja päätöksenteko, Sari Niemi kaavoituspäällikkö

Kaavoitus ryhtyi valmistelemaan Vuorimäen osayleiskaavaa sen jälkeen, kun kaupunginhallituksen hyväksyttyä kaavoitushakemuksen ja kaavoitussopimuksen

23.11.2020. Kaupunginhallitus asetti osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja YVA-suunnitelman nähtäville 28.2.2022. Kaavoituksen näkökulmasta ollaan vieläkin hyvin alkuvaiheessa. Asukaskysely oli toukokuussa 2023. Nyt ollaan kaavaluonnosvaiheessa mahdollistamassa tuulivoimaloiden rakentaminen. Hanke etenee nähtävillä olon jälkeen kannanottojen, mielipiteiden ja viranomaisten lausuntojen pohjalta kaavaehdotuksen valmisteluun. Kaavaehdotus on laatijoiden näkökulmasta jo hyvin valmis ja lopullinen suunnitelma. Nyt on oikea aika jättää kirjallisia kannanottoja lisälmen kaupungin kirjaamoon helmikuun 23 päivään mennessä.

3. Vuorimäen tuulivoimahankkeen kaavoitus- ja YVA prosessi yhteismenettelynä, Laura Puoskari, Pohjois-Savon ELY-keskus

Yhteismenettelyn erityispiirteinä on, että selvitykset tehdään kahden erilainsäädännön mukaisesti. (132/1999, MRL ja 252/2017, YVA-laki) YVA menettely tehdään aina yhdelle hankkeelle kerrallaan. Mikäli hanke ei toteudu, kaava jää kuitenkin voimaan. Lisälmen kaupunki on vastuussa yhdistetyn menettelyn läpiviemisestä. YVA selostuksesta annetaan perusteltu päätelmä 2kk kuluessa nähtävillä olon päätyttyä. Lausunnot annetaan kirjallisesti, tämän hankkeen kaavaluonnokset ja YVA selostus on nähtävillä 45 päivää. Yhteisviranomaisen koostaa yhdistelmän annetuista lausunnoista ja laittaa sen osaksi perusteltua päätelmää. Kooste julkaistaan ymparisto.fi sivuilla, ilman henkilötietoja. Liitteenä olevassa diaesityksessä tarkemmin.

4. Vuorimäen hanke, Jenni Elonen ja Emma Sevón, ABO Wind Oy

ABO Wind:ltä on koko joukko asiantuntijoita tätä hanketta tekemässä. ABO Wind on perustettu Saksassa 1996. Se on Euroopan kokeneimpia maatuulivoiman toimijoita. Suomessa tuulivoimaa on tehty 10 vuotta. ABO Wind:n toiminnan tavoitteena on ilmastomuutoksen hillitseminen. Tuulivoimaa kehitetään valitsemalla hankealueita, niitä tulee kilpailutuksen ja maanomistajien yhteydenottojen kautta. ABO Wind on hanketoimija, mutta ei jää tuulivoimapuiston omistajaksi, puistot myydään yleensä eurooppalaiselle energiasijoitusyhtiölle. ABO Wind jää tekemään käyttöpalvelua, etävalvontaa, huoltoa ja jää yhteystahoksi kaupunkiin ja maanomistajiin. Hankekehitys vie useamman vuoden, sillä toiminta-aika kestää useamman vuosikymmenen

Keväällä 2022 ollut edellinen yleisötilaisuus, mutta hanketta on koko ajan kuitenkin työstetty eteenpäin. Kolme eri hankevaihtoehtoa ja sähkönsiirtoreittejä tutkittu.

Emma Sevón: Sähkönsiirtoreittien osalta on YVA-suunnitelman jälkeen päädytty kiertämään Runnin kulttuurihistoriallisesti arvokas alue. YVA n päätyttyä varmistuvat lopulliset sähköreitit. Maanomistajiin ollaan erikseen yhteydessä ja pidetään oma tilaisuus. Maanomistajille tarjotaan ennakkohaltuunottosopimusta. Diaesityksessä lisätietoa.

5. Vuorimäen tuulivoimapuiston YVA-selostus, Christian Tallsten, FCG Oy

Christian Tallsten kävi YVA: a läpi. Kolmea hankevaihtoehtoa on tutkittu ja sähkönsiirtolinjareittivaihtoehtoja on kuusi. Arvioitavat ympäristövaikutukset ovat keskittyneet ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maisemaan, luontoon ja maankäyttöisiin vaikutuksiin sekä

yhteisvaikutuksiin muiden hankkeiden kanssa. Nämä käydään tarkemmin läpi diaesityksessä.

6. Vuorimäen osayleiskaava, Timo Leskinen, FCG Oy

Valmisteilla oleva Pohjois-Savon maakuntakaava 2. vaihe tukee hanketta. Iisalmen vireillä oleva strateginen yleiskaava tukee hanketta. Kaavaluonnoksissa on 24 ja 17 voimalan kaavavaihtoehtot. Määräyksissä on osoitettu tuulivoimaloiden aluevaraukset, myös lapojen tulee sijoittua tuulivoimala-alueelle. Maakaapelit ja tiestöt pitäisi kulkea samassa maastokäytävässä, vältetään turha metsä kaataminen. Muinaismuistolailta suojeltuja kohteita kaksi kaskiröykkiötä ja kulttuuriperintökohteita torpanpaikkoja kaksi ja vanha rajamerkki.

7. Esitetyt kommentit, kysymykset ja vastaukset (vastaaja xxx, jos ei muuta mainita)

Kysymys: Ovatko alueen tuulimittaustulokset julkisia?

Ja miten ne on mitattu talviajanjaksona, mikä on myllyjen hyöty ja toimintasuhde?

Luontoa ei varmaan enää saa palautettua ennalleen?

Huolta myös mikromuovista.

Kirjallisesti luovutettu kysymys kokonaisuudessaan muistion liitteenä.

Jenni Elonen: Tuulen mittauksia jatketaan ensi kevääseen tai kesään asti. Tulokset eivät ole julkisia, tulevat suunnittelun tueksi. Tuuliatlaksessa on avointa dataa.

Luontokatoa yritetään minimoida YVA:ssa luontokartoituksia tekemällä, yritetään välttää arvokkaimmat kohteet.

Eri Suomen kunnissa suoritetuissa tutkimuksissa asuntokauppoihin tuulivoima ei ole vaikuttanut kiinteistöjen hintaan, kuntaan tulee elinvoimaa tuulivoimaloiden myötä.

Jatkosuunnittelussa otetaan huomioon tulleet kannanotot.

Kysymys: Tuleeko ABO Wind osakkaaksi tiestöihin, jotka kulkevat siirtolinjoihin, rakentamisen jälkeen tulee pystyä huoltamaan ja tekemään siirtolinjat?

Emma Sevón: Teiden käyttö sovitaan erikseen maanomistajien ja tiekuntien kanssa.

Kysymys: Siirtolinja on tällä hetkellä suunniteltu sellaiselle paikalle, että siellä saattaa olla keväällä metri vettä, tie ei tule kestäväksi linjan rakentamista?

Emma Sevón: Tarkkaa linjan sijaintia ei ole vielä tiedossa, tällaiset asia otetaan huomioon suunnittelussa.

Kysymys: Miten huomioitte rauhoitetut kasvit ja erittäin uhanalaiset linnut?

Jari Kärkkäinen: Huomioitu YVA:ssa. Kohteet on inventoitu ja ne ovat tiedossa.

Vaikutukset arvioitu.

Kysymys: Kenelle on varattu maanottoalue PUKKIKANGAS 332310-060-263, se on tien molemmilla puolilla? Otetaanko siitä murskeet myllyille ja tiepohjiin?

Jenni Elonen: Vielä ei ole suunniteltu tarkkaa ottopaikkaa, ensin suunnitellaan voimaloiden paikat. Kun voimalat ovat saaneet sijainnin, sitten suunnitellaan maa-ainesten ottopaikat.

Kysymys: Mitä tarkoittaakaan, jos talousmetsän kohdalle sattuisi huonolla tuurilla tuo sähkönsiirtoreitti, niin mitkä ovat vaikutukset talousmetsän omistajalle? Onko siitä haittaa vain linjan tekovaiheesta, vai jatkuvasti pidempiaikaisesti? Nyt yksi vaihtoehtoista näkyvä kulkevan kahden omistamamme kiinteistön läpi.

Emma Sevón: 110kV voimajohto alue täytyy olla puuton 46 m leveydeltä, sisältäen 10 m reunavyöhykkeet, joissa puuston kasvua voi toteuttaa niin, että lähimpänä keskilinjaa max. 10 m korkeaa, ja siitä ylöspäin 20 metriin. Maanomistajan omasta tahdosta kiinni kaadetaanko kokonaan reunavyöhykkeen puusto.

Kysymys: Milloin tarkka linjan sijainti kerrotaan?

Emma Sevón: Kevään aikana tullaan edistämään suunnittelua ja touko- kesäkuussa ollaan yhteydessä maanomistajiin. Kesän aika tarkentuu reitti.

Kysymys: Kuinka lisalmi asettautuu kartalla tuulisuuden osalta? Isoja investointeja kannattanee rakentaa alueille, joista hyöty suurin ja haitat vähimmät. Jostain syystä en löydä Tuuliatlaksen sivuilta lisalmea eritoten tuulisena alueena www.tuuliatlas.fi Tuulivoimaenergian tuotanto ei ole ympäristöluvan alaista - 'mitä sitten tapahtuu, jos melu todellisuudessa onkin häiritsevää?

Jenni Elonen: YVA:ssa maininta tuulisuudesta. Ei tarvita erityisen suurta, jotta saadaan hyvät tuotot. Tällä alueella tuulee tarpeeksi.

Kysymys: Tuulivoimalat eivät ole ympäristöluvan mukaisia hankkeita, jos voimalat aiheuttava haittaa, melua, ne voidaan ympäristöluvittaa melun vuoksi edelleen voimassa olevaan naapurussuhdelakiin perustuen.

Sari Niemi: lisalmen ympäristönsuojelu toivoi, että kaava tehdään niin hyvin, ettei ympäristölupaa tarvitse hakea. Ympäristönsuojelu harkitsee ympäristöluvan tarpeen.

Laura Puoskari: Rakennusvalvontaviranomaisen tulee ottaa luvitusvaiheessa huomioon YVA:sta annettu perusteltu päätelmä. Mikäli aikaa kuluu 2-4 vuotta, niin tulee perustellun päätelmän ajantasaistaminen, tulee tarkastella onko arvioinnit tehdyistä ympäristövaikutuksista ajantasaisia onko tarpeen päivittää. Sitä mukaa, kun hanke muuttuu, niin mallinuksia päivitetään. Tätä edellyttää yhteisviranomaisen.

Kysymys: Käytetään 10 v vanhoja ohjeistuksia. Tänä vuonna pitäisi olla uusi ohjeistus tulossa vai onko?! Onko tietoa näistä ja milloin tulisi voimaan? DI Hannu Nykäsen, eläkkeellä olevan VTT:n johtavan tutkijan tuoreempi tutkimus etäisyyksistä asutukseen ja etäisyyksien myllyjen välillä eroavat vanhoista ohjeistuksista - nämä etäisyydet eivät taida tulla todella huomioitua? Viittaus: Nykäsen vuoden vanhaa esitutkimusta: <https://tvky.info/wp-content/uploads/2023/03/TUVOTERRI-Esitutkimus-loppuraportti-.pdf>. DI Hannu Nykäsen mukaan tulisi tuulivoimaloiden sijoittelussa pitäytyä siihen, että voimaloiden välimatka on vähintään 8 x roottorin halkaisija ja etäisyys lähimmästä asuintai lomarakennuksesta vähintään 10 x roottorin pyyhkäisykorkeus.

Laura Puoskari: Ympäristöministeriön opas, tuulivoimahankkeiden melumallinnusten osalta on vuodelta 2014, ei tietoa milloinkaan päivitys saadaan päätökseen.

Kysymys: Siirtolinjojen osalta tarjotaan maanomistajille ennakkohaltuunottosopimusta, mitä se tarkoittaa?

Emma Sevón: Liittyy lunastustoimitukseen eli lunastetaan maankäyttöoikeus voimajohdon rakentamista varten. Tarjotaan maanomistajille ennen kuin maan lunastaminen alkaa. Tarjotaan korkeampaa korvausta ja maanomistaja antaa suostumuksen lunastukselle.

Kysymys Elylle: Jossakin nähty haettu lupaa 180 m myllylle ja kuitenkin saatu rakentaa 200 m korkea ja tehokkaampi mylly. Sitooko kaava korkeuden ja tehon?

Laura Puoskari: Tuulivoimakaavoissa kaavojen yleismääräykseen tulee voimaloiden sallittu maksimi korkeus. Voimaloiden yksikkö tehoa ei kaavojen yleismääräyksiin laiteta.

YVA menettelyssä mallinnetaan 7-10 MW yksikköteho, jotta saadaan määritettyä maksimi teho. Poikkeamisluvalla voi kohottaa voimaloiden kokonaiskorkeuksia. 17 voimalan kokoisessa hankkeessa, jos korkeutta kohotetaan, se vaatii jo kaava muutosta.

Kysymys: FINGRID sivuilla, tuulivoimaloiden vuoristorataa välillä tuulee 500 MW ja välillä 5000 MW, nyt on jo 6500 MW Suomen kapasiteetti, viime vuonna luku oli jo 5700 onko nämä teidän mielestänne hyviä lukuja? Hyöty jää 30 %.

Jenni Elonen: Lähtökohtaisesti Suomeen ei rakennettaisi tuulivoimaloita, jos ne ei mitään tuota. Tuulisina päivinä paljon Suomen verkkoon sähköä tuotetaan, jos tuulivoimaa ei olisi silloin sähkönhinta olisi huomattavan paljon korkeampi. Saadaan riski ja tuotanto hajautettua ja huoltovarmuutta, kun rakennetaan tuulivoimaa tasaisesti.

Kysymys: Saako maanomistaja korvausta, jos tuo siirtolinja tulee oman maan läpi ja puuta joudutaan kaatamaan ja uutta ei voida kasvattaa kyseisellä alueella?

Aiheutuu taloudellista menetystä tästä?

Emma Sevón: Saa korvausta, lunastustoimituksessa MML määrittää maalle arvon, sekä menetetyt arvot puustosta, joka pääsisi kasvamaan ilman linjaa.

Ennakkohaltuunottosopimuksen korvaus sisältää nämä ja summaa on korotettu ja sen lisäksi maanomistaja saa korvauksen kaadetuista puista.

Kysymys: Mitä tarkoittaa tuo haltuunotto? Väliaikainen vai tuleeeko maasta luopua pysyvästi?

Onko korvaus kertakorvaus vai jatkuva?

Emma Sevón: Korvaus on kertakorvaus. Lunastettu maan käyttöoikeus on voimassa niin kauan kuin johto on siinä.

Kysymys: Tarkennatteko ketkä lasketaan lähivaikutuspiiriin sähkönsiirtoreittien osalta (=joihin tullaan olemaan yhteydessä)?

Emma Sevón: Asuinrakennukset, jotka ovat lähempänä kuin 100 m, muuten voimajohdon leveyden alueelta laajemmalla osalla, koska lopullista johdon paikkaa ei tiedetä. Kun tiedetään tarkempi paikka, voidaan aloittaa ennakkohaltuunottosopimusten tekeminen.

Kysymys yleisöstä: Palautuuko maapohja takaisin maanomistajalle, kun voimajohto häviää?

Emma Sevón: Palautuu maanomistajalle, kun käyttöoikeuden perusta poistuu.

Kysymys yleisöstä: Kuinka korkealla johdot ovat?

Emma Sevón: Yleisimmät pylväs harustettu teräspylväs, 14-17 m korkeudessa.

Kysymys: Onko peltoalueella tarkoitus käyttää peltopylväitä?

Paljon on pylväs väli?

Emma Sevón: Jos pylväitä ei voida välttää niin käytetään niitä, keskustellaan maanomistajan kanssa pylväistä.

200-300 m.

Kysymys: Miksi ABO Windin edustaja ei vastannut kysymykseen mikromuovista?

Jenni Elonen: Ruotsissa tehtyyn tutkimuksen mukaan suurimpia mikromuovien lähteitä on kosmetiikka, jalkapallokentät ja ajaminen, Ruotsissa tuplasti tuulivoimaa, Norjalaisen tutkimuksen mukaan irtoaa 150 g/voimala/vuosi. Jos lapa kuluu, niin silloin irtoaa mikromuovia, tarkastusten yhteydessä tutkitaan ja päällystetään tarvittaessa uudestaan.

Kysymys: Mihin sähköä käytetään?

Jenni Elonen: Valtakunnan verkkoon, voitot menevät ulkomaiselle tai suomalaiselle sijoittajalle.

Kysymys: Miksi voimalinjat on laitettu kulkemaan, just niihin luonnon kauniisiin niemiin, jossa myös 4 merkittyä tärkeää luontokohdetta. On valittu tähän siirtolinjan paikaksi?

Jenni Elonen: Vielä on tarkemmassa suunnittelussa siirtolinjojen paikat.

Kysymys: Uudet linjat 4 km pidemmät kuin suorat linjat aikaisemmin, miksi ei laiteta maan sisään, niin kuin vuonna 2016 Savon Voiman toimesta? Runnin kylän tulevaisuus huolettaa muutenkin, koulua suunnitellaan lakkautettavaksi, Saarikosken kanava kulttuurikohde on lahonnut paikalleen, monet yritykset menneet konkurssiin, mikä on kylän tulevaisuus? Tuulipuisto ei tuota kylälle. Luonnolla on myös tunnearvo ihmisille.

Kysymys: Kaavan luo-1 alueille esitetään, että myös puuston poisto edellyttäisi toimenpidelupaa. Tämä ei liene M-alueella MRL:n hengen mukainen?

Sari Niemi: Kaavaluonnokseen on päädytty ottamaan vakiomääräyksiä lisälmen kaupungin kaavamääräyskirjastosta, osa niistä on vähän vanhentuneita. Nyt on kaavaluonnosvaihe, määräyksiä kehitetään viranomaisten antamien lausuntojen pohjalta.

Kysymys: Myllyjen käyttöikä on VAIN 25 vuotta. Miten voidaan varmistua, että kun ne tulevat tiensä päähän, että ne oikeasti puretaan? Onko tuulivoimalan purkamisen ehtona siihen, että ne saadaan ylipäätään rakentaa? Jos isot Eiffel tornin mittaiset myllyt jäävät luontoon seisomaan, on aikamoinen juttu. entäpä jos omistaja menee konkkaan?

Jenni Elonen: Omistajan velvollisuus on purkaa myllyt, sen lisäksi maanhaltuunottosopimuksissa on sovittu purkuvakuudesta. Kaavoitus on voimassa, kunnes tehdään uusi kaava. Kun voimalat tulevat ikänsä päähän, niin sinne voidaan laittaa uudet voimalat, purettujen tilalle. On jo olemassa hankkeita, jossa tuulivoimaloiden materiaalia kierrätetään n. 90 % tällä hetkellä.

Kysymys: 14-17 metrin syvyydessä johdot - jäävätkö ne siis ikuisuuksiin maahan?

Jenni Elonen: Roskat viedään pois ja kaikki tehdään lain edellyttämällä tavalla. Maakaapeli sijoitetaan n. metrin syvyyteen. Kaapeli on mahdollista jättää paikoilleen.

Kysymys YVA-selostuksessa oli toisena siirtolinjan leveysvaihtoehtona myös 64 metriä? Äsken puhuitte 46 metristä, eli onko se siis oikea vaihtoehto?

Jenni Elonen: 46 metriä on oikea leveys 110 kV, 62 m 400 kV linjan leveys, ollut havainnoimassa leveyksiä.

Emma Sevõn: Kysyjä oli tarkoittanut johdon loppupään vaihtoehtoa, jossa kuljetaan jonkin matkaa jakeluverkkoyhtiön johdon rinnalla. Tällöin johtoalueen leveys olisi tuo 64 metriä olemassa oleva johtoalue mukaan luettuna. Liittymispiste on kuitenkin YVA selostuksen teon jälkeen päivitetty jakeluverkkoyhtiön ohjeesta, ja tarkoituksena on liittyä suoraan lisalmi - Kiuruvesi 110 kV johtoon, jolloin sen vierellä ei kuljettaisi ollenkaan.

Kysymys: Tuulivoimaloiden ja perustusten käytönjälkeinen purkamisen on jätelainsäädännön ja EU-määräyksiä mukaista. Kuinka varmistatte, että purkamiskulut eivät jää maanomistajan tai kunnan kuluksi?

Sari Niemi: Purkuvaiheessa täytyy rakennusvalvontaviranomaiselta hakea purkulupaa. Viranomaisvalvonnassa purkutoiminta on.

Kysymys: Voimaloiden määrästä nyt on vaihtoehdot, 17, 24 ja 27, nyt jos rakennetaan 17, voiko valmistumisen jälkeen lisätä voimaloita lisää muutaman vuoden päästä?

Jenni Elonen: Lähtökohtaisesti YVA tehdään maksimimäärällä. Ympäristönvaikutusten arvioinnin perusteella on päädytty näihin kahteen määrään. Kaavoitus määrittää lopullisen

myllyjen määrän. Kaavoituksen jälkeen ei voi lisää tulla.

Sari Niemi: Kaupunginhallitus on hyväksynyt kaavaluonnokset ja laittanut ne nähtäville. Kaupunginhallitus on päättänyt, että jatkovalmistelu on tehtävä niin, ettei myllyjä saa rakentaa 2 km lähemmäksi asutusta. Kaupunginvaltuusto viime kädessä päättää kaavan hyväksymisestä.

Kaikkiin Teamsissa olleisiin kysymyksiin ei ehditty vastata. Kokoukselle oli varattu aikaa kaksi tuntia ja kokous päättyi 20.09. Osallistujia kehoitettiin olemaan yhteydessä sähköpostilla lisälmen kaupungin kaavoitukseen. Kysymyksiin vastataan sähköpostilla ja myös paikan päällä kaupungintalolla voi käydä tutustumassa kaavaratkaisuihin ja voi esittää kysymyksiä asiaan liittyen.

Osallistujia läsnäolijoina oli 38 henkilöä ja Teamsillä osallistui noin 50 henkilöä.

Muistion kirjasi
Heidi Kyllönen
kaavavalmistelija

Liitteet Osallistujaluettelo